

i det af os brugte „trykte Skrift“. Et Skrift er jo ikke andet end Ordet og Talem, gjengivet ved Bogstavtegn; hvor stort eller hvor lidet Omfang det har, gjør Intet til Sagen. Ikke heller kjender vor tidligere Lovgivning en saadan Forskjel mellem „Skrift“ og „Blad“. — Forordningen af 27de September 1799 omtaler udtrykkeligt kun „trykte Skrifter“, og man har ikke tvivlet om, ligesaa lidet som Domstolene have taget i Betænkning, at jo Forordningens Bestemmelser ogsaa maatte anvendes paa Blade. Der er kun een Paragraph i Forordningen, som giver særskilte Regler for Blade og derfor udtrykkeligt nævner dem. Hvad det andet Endringsforslag angaaer, at denne Paragraph skal udgaae, have Forslagsstillerne heller ikke kunnet tiltræde det. Denne § 1 slutter sig saa noie til § 3, som bestemmer, hvem Ansvarret for det trykte Skrift skal paahvile, at vi paa ingen Maade kunne tilraade, at den udgaaer; og vi finde saa meget mindre Anledning til at gaae ind paa dette Forslag, som den omhandlede, af os foreslåede Bestemmelse, ikke for Bogtrykkerne kan medføre nogen Uleilighed eller Ulempe ved Udøvelsen af deres Haandtering. Jeg skal derfor tillade mig at tilraade Antagelsen af § 1, saaledes som vi have foreslaaet den.

Grundtvig: Ja, idet jeg henholder mig til Alt, hvad jeg for har yttret, og senest i Onsdags 8 Dage, hvad jeg hverken nu fortryder, eller jeg er vis paa ikke skal komme til at fortryde paa min Dødsseig, saa skal jeg idag og ved denne Leilighed, ved denne første Paragraph, indskrænke mig til 2 Ting, først at bemærke, at, skjøndt det er sagt, at det næsten var løs Snak, naar jeg og flere have bemærket, at det er en Urimelighed og efter Sagens Omstændigheder og efter Sagens Bigtighed til lige af de skadeligste Følger, at man vilde underkaste Bogtrykkerpressen og Bogvæsenet i det Hele et Politieopsyn og en Control og true med Straf for den allermindste Skjodesløshed, som intet andet Haandværk eller nogen anden nyttig Haandtering kunde taale eller trives ved — jeg siger, man har vel omtalt det for løst

henkastede Ord, som aldeles ikke burde komme i Betragtning, men jeg skal dog bede det ærede Thing at tage det i lidt nøiere Betænkning; thi, saameget er jo vist, at baade er det Hænderne, vi skrive med, det er Hænderne, vi trykke med, det er Hænderne, vi udleverer Bogerne med, og dem, vi maae betale med — altsaa det er uagteligt Hænderne, som der er i en Virksomhed, og dersom man nu maa indbrømme, hvad man dog visnok maa, at, uagtet Menneskehænder i sig selv er et Redskab, som baade let kan misbruges, og som misbruges hver Dag, misbruges jo ofte til hvad man især beskylder Pressen for, bogstavelig at skære Næse og Øren af Folk, ja til at slaae dem reent ihjel, misbruges fremfor Alt hver Dag, ikke blot til at give uskyldige Børn Dreftigen og Lamp, men til at stjæle og til at stjæle sædvænligvis fra dem, der ikke selv ere Tyve; det vilde jo være det Urimeligste af Verden, om man, for enten at forebygge alle disse forskjellige Misbrug, vilde, saavidt man kunde, binde alle Folks Hænder, eller man dog, for at hæmme disse Misbrug, saavidt som muligt, vilde forpligte Alle under haard Straf til at vise Bøllitemesteren Alt, hvad de gjøre med deres Hænder; jeg siger, da det er Hænderne, som bruges ved den hele Boghaandtering, saa skulde jeg dog virkelig ikke troe, at det er klogt, uagtet det er gjørligt at binde dem i den Retning, thi vi behøve ikke at tvivle imod hvad vi vide, der ikke kan gjøres, men, da det virkelig er gjørligt, som vi desværre i Danmark kun altsfor godt have seet, at binde Hænderne paa Bogmagere, Bogtrykkere og Boghandlere i den Retning, som jo netop vedkommer Bogvæsenet, saa maae vi nødvendigvis ivre derimod som Noget, hvorunder denne Haandtering umuligen kan trives.

Rettelse.

Nr. 84 Sp. 1325 L. 16 s. o.: det religiøse Liv hæver sig løs: det religiøse Liv bevæger sig.